Kedves Barátunk, Iskolatársunk, Tisztelt Ovasó!

A Karcag Város Önkormányzata által frissen, 2026. 08. 19-én kitüntetett Karcagi Öregdiákok Baráti Köre elnökeként bemutatom elképzelésemet az általam kezdeményezett riportsorozat indításáról.

A 350 éves gimnáziumunk sokunk Alma Matere, és remélhetőleg még ezután is sokakat bocsájt sikeres útjukra. Iskolatársaink hálás emlékezése mutatja, hogy jó iskolába jártunk. Ezt igazolja a Debreceni Egyetem kitüntetése is a tanulmányaikat ott folytató volt diákjaink helytállásáról. Az államosítás, majd az egyházi irányítás visszaállítása után iskolánk vezetése és tanári kara igyekezett megőrizni a múlt szellemiségét.

A jobb napokat látott gimnáziumunk, valamint öregdiákságunk is nagyobb népszerűséget érdemelne. Sokan méltatlanul mellőzik kiváló iskolánkat, valamint jobb sorsra érdemes öregdiák mozgalmunkat. Mivel mindkettő iránt elkötelezett vagyok, az az ötletem támadt, hogy az iskola vezetésével egyetértésben riportsorozatot indítunk, amit azután lehetőségeink szerint terjesztünk honlapjainkon, Facebook oldalakon, esetleg kinyomtatott példányai az iskola könyvtárában kerülnek elhelyezésre. A témája: **Gimnáziumunktól életre szóló útravalót kaptam**. Készítőjének felkértem Vizkeleti Erzsébet nyugdíjas tanárnőt, aki amatőr íróként foglalkozott riportok írásával is. Megszólaltatjuk iskolánk hálás tanulóit. Az első fecskék felkérése is általam történt, így több neves osztálytársamat már megnyertem az ügynek. Ezzel iskolánkat és az öregdiák mozgalmunkat is népszerűsíteni kívánjuk. Nemcsak kezdeményező vagyok, de példát is adok azzal, hogy a sorozat indításában elsőként magam vállalok szerepet.

Mindenkit arra biztatok, hogy iskolánk iránti hálás emlékezetével álljon egy riport erejéig Vizkeleti Erzsébet tanárnő rendelkezésére.

Szívélyes üdvözlettel: Bihari László KÖBK elnök

Beszélgetés Bihari Lászlóval

- Itt ülünk Bihari Lászlóval, az KÖDBK elnökével Karcagon, a Városháza melletti parkban, ahonnan jól látható volt iskolánk, a jelenlegi Karcagi Nagykun Református Gimnázium épülete. Én magam is ott folytattam középiskolai tanulmányaimat és néhány évig tanítottam is egykori iskolámban. Most is, mint mindig örömmel térek oda vissza az idő síkján. Próbálunk Lacival rendet tenni az emlékeink között, és először arra kérem, meséljen iskoláztatása indulásáról.

- Saját karcagi iskoláztatásom kezdete a borzalmas Rákosi korszakra nyúlik vissza. Az egyházi, így a karcagi református iskolák államosítása után, 1948 őszén kerültem első osztályba. A Baross utcai, un. Pócs iskola konszolidáltabb környezetében jártam az alsó négy elemi osztályt. Aztán felsőben az un. Vasút utcai intézménybe kerültem, ami iskolaépülettel sem rendelkezett, szedett-vedett, korábban más célokat szolgáló tantermekben folyt a tanítás.

- A megnevezett épületek már megszűntek, mint tanítási intézmények, de még én is jól ismertem iskolaként ezeket a régmúltból. Kíváncsi vagyok, vajon mire szolgált az általad említett Vasút utcai épület?

- Volt gépállomás, kocsma és kápolna. Itt ötödikben osztályunk kb. egyharmada cigánygyerek volt, akik aztán nyolcadikra lassan lemorzsolódtak. Viszont beigazolódott, hogy szerencsére a városszélén is jó tanáraink voltak.

- Szerencsére jó tanáraid segítettek elviselni a mostoha körülményeket és megkezdted a középiskolai tanulmányaidat. Mit említenél elsőként?

- A gimnázium színvonalára jellemző volt, hogy akkori igazgatója, dr. Gyergyó János 5 diplomával és 3 doktorival rendelkezett, és nekünk elsőben általános földrajzot tanított. A Pedagógus Arcképcsarnok kiadványban emlékezem meg róla.

- Ha jól számolom az éveket, a gimnáziumban való tanulásod kezdete az 1956-os évre esett. Beszélnél erről részletesebben?

- Igen, történelmi időben, 1956 őszén kezdődött meg számomra a gimnázium. Osztályunk 36 fős létszámmal indult, de aztán az elkövetkező események miatt már csak 21-en érettségiztünk. Viszont olyan jeles osztálytársakkal dicsekedhetem, mint Prof Dr. Vadon Lehel nyelvész, Vass István Zoltán újságíró, dr. Csíkos Sándor, a Nemzet Színésze.

- A városunk büszke az itt tanult, és az élet valamely területén kiemelkedő tehetségekre. Így rád, és volt osztálytársaidra is. De még a középiskolai éveknél maradva, említenél néhányat ezekből az azután bekövetkező eseményekből?

- Filep István, első osztályfőnökünk elkötelezte magát a forradalomban, de osztálytársaink is kivették belőle a részüket: Nagy Imre kormánya melletti röplapozással, útjelző táblák elforgatásával pár orosz tank utat tévesztett. Így a forradalom után osztályunk a zaklatás tárgya lett. A rendőrség jött az osztályba járókat megmotozni, vagy osztálytársak közül rendeltek be magukhoz többeket. Csak később, egy érettségi találkozón tudtuk meg, hogy 1957-ben a dr. Csávás István földrajz óráján a tanfelügyelő helyett az akkori megyei első titkár, a későbbi hadügyminiszter, majd egy időben miniszterelnökhelyettes, Cinege Lajos ülte végig az óránkat, hogy megnézze magának ezt az „ellenforradalmár” osztályt.

- Nagy érdeklődéssel hallgatlak, kedves Laci, hiszen én 1956-ban születtem és csak kevés ismeretem van ezekből az évekből. Mi történt azután, hogy ilyen nem kedvelt osztály lettetek az akkori rendszer szemében?

- Miután megkaptuk ezt az „ellenforradalmár osztály” titulust, továbbtanulásunk jó eredményeink ellenére is kétséges lett volna, ha csoda nem történik. Nos, egy átmeneti idő után B. Major László lett az osztályfőnökünk és a csodát ő vitte véghez osztályunk javára. Először matematika tanárként találkoztunk vele 1956 őszén és meglehetősen sok borsot törtünk az orra alá. Például megléptünk a pótóráról, amivel a zűrös időszak okozta lemaradásunkat akarta csökkenteni. Ennek ellenére a következő tanévtől osztályfőnökként a szárnyai alá vett minket, és ettől fogva kétfrontos küzdelmet vívott értünk. Egyik oldalról bennünket próbált rászorítani a rendszeres, tisztességes tanulásra, munkára. Másrészt az iskola és város vezetésével igyekezett feledtetni velünk szembeni ellenszenvüket.

- B. Major tanár urat én is ismertem a középiskolás éveimből. Engem nem tanított, de híres volt arról, hogy még a leggyengébbnek mondott diákot is fel tudta készíteni az érettségire. Véleményed szerint milyen tanár volt?

- A matematikát hosszú évek alatt kicsiszolt módszereivel, tapasztalatával kitűnő tanárként, következetesen és lelkiismeretesen tanította. Sőt szakkört is vezetett. Ez irányú érzékem miatt engem fokozatosan, érdemeimet meghaladóan megkedvelt. Sohasem voltam eminens tanuló. Józan paraszti eszemmel gondolva, elsősorban a matematika kínálta a kapaszkodót. A történelmi idők sodrában elkerültek és eltanácsoltak révén lefejezett osztályunkban ebben a tantárgyban tanár úr a legjobbnak tartott, ami azt is jelentette, hogy más tárgyakból elnézőbbek lettek hozzám. Osztályfőnökünkként az ábrázoló geometria tanítását is magára vállalta, amiben pedig már szinte asszisztense lehettem. Rossz szemem ellenére az ábrázoló geometriát az osztályban én láttam át legjobban, még néha tanár úrnak is tudtam segíteni, nem is szólva arról, hogy osztálytársaim hozzánk jöttek gyakorolni a feladatok megoldását.

- Az elmondottakból látom, hogy nagyon közel kerültetek egymáshoz ebben a tanár-diák kapcsolatban. Arról is mondanál néhány szót, milyen ember volt Laci bácsi?

- Mint már említettem, nemcsak a tanulmányi előmenetelünkkel foglalkozott Laci bácsi, hanem minden szempontból törődött velünk. Influenza szövődménnyel válságos állapotomban ő vitetett kórházba és szellemi gyarapodásom mellett egészségi felépülésemre is odafigyelt. Körültekintően kereste a lehetőségeket, kapcsolatokat, hogy megmentsen az elöljáróság haragjától, hogy kitűnő érettségimmel ne gátolják egyetemre jutásomat.

- Kivételes személyiség és kivételes tanár volt. Valóban sokat köszönhetsz neki. Hogy sikerült a felvételid és hogy alakult az életed később az egyetemen?

- A Laci bácsitól tanultak egész életen át elkísértek. Az egyetemi felvételin is matematikából kifogástalanul szerepeltem, részben ennek köszönhettem felvételemet. És nemcsak az egyetemen tartoztam évfolyamunkon a jobb matematikusok közé, de később, a munkám során

is sokat használtam a számolást, programozást. Többek között korábban egyszerűbb, majd később bonyolultabb geotermikus számításokat végeztem. A sajnos szénhidrogén termelésre alkalmatlan nagymélységű fúrások geotermikus hasznosíthatóságát mérlegeltem.

- *Nagyszerű érzés lehetett, hogy az általad kedvelt tantárgyaidat sikerrel tudtad hasznosítani a munkádban. Térjünk még vissza egy kicsit a középiskolához! Milyen tárgyak álltak még hozzád közel és volt-e még rád nagy hatással valaki a téged tanító tanárok közül?*

- A fizikát csak a gimnázium második osztályában kezdtük, és harmadikban vett át minket Buczkó János. Az első dolgozatunk nála csúfosan alakult, az enyém is csupán kettes lett. De megfelelő odafigyeléssel az én következő dolgozatom már ötösre sikerült, bár a többieké még mindig elég silány maradt. János a „bűnös" benne, hogy a tananyagon túli csemegéivel is rácsodálkoztatott a fizikára, és fizikusnak jelentkeztem. Így mentem tehát Debrecenbe, fizikus szakra, ahová akkor a legjobbakat válogatták. És a középiskolai tudásom elégséges alapot adott ahhoz, hogy öt évi egyetemi tanulmányaimat jeles diplomával zárjam.

- *Gratulálok itt és most is ehhez a nagyon szép teljesítményhez. Érdekelne, milyen kapcsolatban voltál az un. humán tárgyakkal?*

- Szintén a korábban említett magas nívót képviselte a magyar tanárunk, aki átmenetileg, másodikként osztályfőnökünk is volt. Beniczky Ádámné Horváth Katalin két igazgatónak a lánya volt, édesapja a gimnáziumunkat érettségit adóvá fejlesztő Horváth Ferenc, édesanyja a polgár lányiskola igazgatója, Bányai Graciella. Eltérő beállítottságom ellenére rávett arra is, hogy szakkörére járjak, és 70 év után is tudok idézni az ott tanulmányozott Buda Halálából. Az ő magyar tanítása sem múlt el fölöttem nyomtalanul. 2010 körül Varga Mihály honlapjának A hét embere című rovatában szerepeltem, majd titkárnője javaslatára ennek alapján egy pályázatra is beküldtem az életpályámról szóló írást, amit olyan nagynevű zsűritagok minősítettek, mint Jókai Anna írónő és Kalász Márton költő-író, aki egy időben az Írószövetség elnöke is volt. Real-műszaki beállítottságú emberként azzal büszkélkedhetem, hogy a minősítés során különdíjra érdemesítettek, és emellett az említett írók dedikált műveit is megkaptam.

- *Ehhez is szeretettel gratulálok. Az általad elmondottak alátámasztják azt a meggyőződésemet, hogy a tanár személyisége mennyire fontos és meghatározó a rá bízott tanulók életében. Egy utolsó kérdés: mi volt a helyzet az idegen nyelvvel?*

- Életem nagy tévedése, hogy a Varga József igh. kiváló angol oktatásáról lemondtam, amit felnőttfejjel izzadságos úton igyekeztem pótolni. Az említetteken túl is sorolhatnám tovább kitűnő tanáraink neveit, akiktől olyan muníciót kaptunk, ami egész életünkre elkísért bennünket.

- *Nagyon érdekes volt veled beszélgetni. Köszönöm a riportot és hogy mindezt megosztottad velem és az olvasókkal.*